

Succes mest scheiden afhankelijk van meerdere factoren

WAAROM MESTSCHEIDING

Meerdere toepassingen voor mestscheiding

Zo'n 99 procent van de melkveehouders gebruikt de mestscheider om alternatief strooisel te maken; met de toekomstige aangescherpte gebruiksnormen zal dit gebruik wijzigen.

Foto: Judith Waning

Bij uitbreiding van het melkveebedrijf met meer dieren is er vaak onvoldoende ruimte om de extra als mest geproduceerde stikstof en fosfaat te plaatsen. Moet u als gevolg hiervan mest afvoeren, wat is dan de juiste keuze voor uw bedrijf? Drijfmest of gescheiden mest afvoeren? En kunt u dan het beste zelf de mest scheiden met een eigen mestscheider of is het beter de loonwerker in te schakelen?

Als eerste is het van belang dat u als melkveehouder nagaat of u mest moet afvoeren. De gebruiksnormen voor fosfaat worden de komende jaren voor grond met een hoge fosfaattoestand flink aangescherpt. Moet er mest afgevoerd worden, dan kan mestscheiding een optie zijn om de hoeveelheid af te voeren mest te beperken. Belangrijk hierbij is of er een stikstof(N) overschot is of een fosfaat(P) overschot. Bij een N-overschot is mestscheiding niet of nauwelijks interessant, omdat de stikstof zowel in de

dikke- als in de dunne fractie terecht komt na scheiding, vertelt Koos Verloop, onderzoeker bij Plant Research International (PRI). Verloop heeft in het project Koeien en Kansen een stappenplan ontwikkeld dat melkveehouders ondersteunt bij de keuze wel of geen mestscheiding toe te passen. De eerste stap voor veehouders met een overschot is de mogelijkheid van excretieverlagings of de plaatsingsruimte vergroten. Dit kan door deelname aan de bedrijfsspecifieke excretie (BEX), minder jongvee aanhouden, scherper of anders voeren, meer grond of wisselen van bouwplan. "Veel melkveebedrijven kunnen met de BEX nog veel voordeel halen uit het voerspoor en hiermee mestafvoer voorkomen. Doordat veel melkveebedrijven de aangescherpte gebruiksnormen nog met het voerspoor kunnen oplossen, gaan de ontwikkelingen in mestscheiding geschikt voor mineralenscheiding, langzamer", aldus Verloop. De gescheiden producten benutten voor een betere bemesting wordt nog weinig toegepast in de melkveehouderij.

Een andere reden om mest te scheiden is een tekort aan mestopslag. De dikke fractie kan dan opgeslagen worden op de leeggekomen kuilplaat of sleufsilo. Voor veehouders met moeilijk te bewerken percelen of natuurland waar alleen vaste mest op uitgereden mag worden, kan mestscheiding een uitkomst bieden om deze grond toch te bemesten met de dikke fractie na scheiding. Maar tot nu toe wordt mestscheiding het meest toegepast om de dikke fractie toe te passen als alternatief strooisel in de ligboxen. Het financieel voordeel van mestscheiding verschilt sterk per bedrijf. Als er meerdere redenen zijn om mestscheiding toe te passen, zoals mestafvoer en gebruik als boxstrooisel, dan is het financiële voordeel zeker groter. Helemaal als de dunne fractie als kunstmestvervanger wordt aangemerkt.

Welke mestscheider

Voor de melkveehouderij geeft de vijzelpers ook wel schroefpersfilter genoemd, momenteel het meeste rendement, met

een scheidingsrendement voor fosfaat van 30 tot 40 procent. De scheidingskosten van een vijzelpers liggen rond € 1,27 per kuub bij 5.000 kuub gescheiden mest per jaar. Wanneer een bedrijf een fosfaatoverschot heeft van meer dan 50 procent van de plaatsingsruimte, kan het totale fosfaatoverschot niet met een vijzelpers worden gescheiden in de dikke fractie. Een centrifuge ook wel decanter genoemd, kan het fosfaat beter concentreren in de dikke fractie. Hierbij is het fosfaatrendement 60 tot 70 procent. De kosten van scheiden liggen wel een stuk hoger met de decanter namelijk op € 4,35 per kuub gescheiden mest. Hoewel een centrifuge een veel hogere capaciteit heeft, zal het eindproduct minder drogestof bevatten dan bij een vijzelpers en hierdoor minder geschikt zijn voor boxstrooisel. Vanaf 2013 zijn ook melkveehouders met een fosfaatoverschot verplicht om een deel van het mestoverschot te verwerken. Samen met aangescherpte P-normen kan dit de ontwikkeling van andere typen mestscheiders stimuleren. <

Tips voor mestscheiding

- Bedenk eerst waarom je mestscheiding wilt toepassen op jouw bedrijf en beslis aan de hand hiervan welke mestscheider geschikt is.
- Welk probleem moet je oplossen na BEX, een fosfaat- of stikstofoverschot, houd ook daarmee rekening bij je keuze van de scheidingstechniek.
- Voor kleine hoeveelheden scheiden, < 2.000 kuub per jaar, is het goedkoper om een loonwerker te laten komen (2-3 euro per kuub) of een mestscheider te huren.
- Als een loonwerker een hoog scheidingsrendement heeft voor een laag tarief, is dit ook aantrekkelijk voor grote hoeveelheden.
- Houd bij nieuwbouw rekening met meerdere compartimenten mestopslag die goed te mixen zijn, ook onder de stal, voor gescheiden opslag van de verschillende mestproducten.
- Mestverwerking werkt alleen op bedrijven waar de logistiek goed is ingesteld, zoals voldoende opslag voor de verschillende eindproducten, wat de noodzaak om uit te rijden vermindert en er efficiënt bemest kan worden.
- Test de mestscheider op uw bedrijf, er zit veel variatie in scheidingsresultaten per bedrijf (N- en P-gehalte).
- Voor afvoer naar akkerbouwers of vergisters is een lager drogestofpercentage toegestaan dan voor gebruik als boxstrooisel.
- De kosten voor afvoer van dikke fractie is van belang bij de keuze wel of geen mestverwerking.
- Door gescheiden aanwenden van dikke en dunne fractie kan op aankoop van kunstmest bespaard worden.

Wetgeving mestscheiding

Voor veehouders die mest scheiden voor gebruik op eigen land of als strooisel voor in de boxen is een administratie verplicht. De volgende gegevens moeten bijgehouden worden in deze administratie:

- De methode van bewerking of verwerking (hierbij kunt u denken aan: een beschrijving van het proces en de hoeveelheid stikstof en fosfaat wat eventueel tijdens het verwerkingsproces vervluchtigt).
- De hoeveelheid bewerkte of verwerkte dierlijke meststoffen.
- De hoeveelheid, de aard en de samenstelling van de tezamen met de dierlijke meststoffen bewerkte of verwerkte stoffen.
- De hoeveelheid en de samenstelling van de eindproducten van de bewerking of verwerking.

Mest in de boxen

Ook bedrijven die de mest in de boxen als strooisel gebruiken, dienen bovenstaande administratie bij te houden. Als er geen mest van het bedrijf wordt afgevoerd, mag als uitzondering de dunne fractie, bij terugvloeiën in de mestkelder, gerekend worden met de werkingscoëfficiënt van drijfmest: 45 procent (bij weiden) of 60 procent (bij summerfeeding) in plaats van 80 procent die geldt voor de dunne fractie.

Voor het gebruik van alle gescheiden mest in de ligboxen geldt een uitzondering, er mag dan gerekend worden met de oorspronkelijke werkingscoëfficiënt, waarbij er vanuit gegaan wordt dat alle mest uiteindelijk weer bij elkaar komt.